

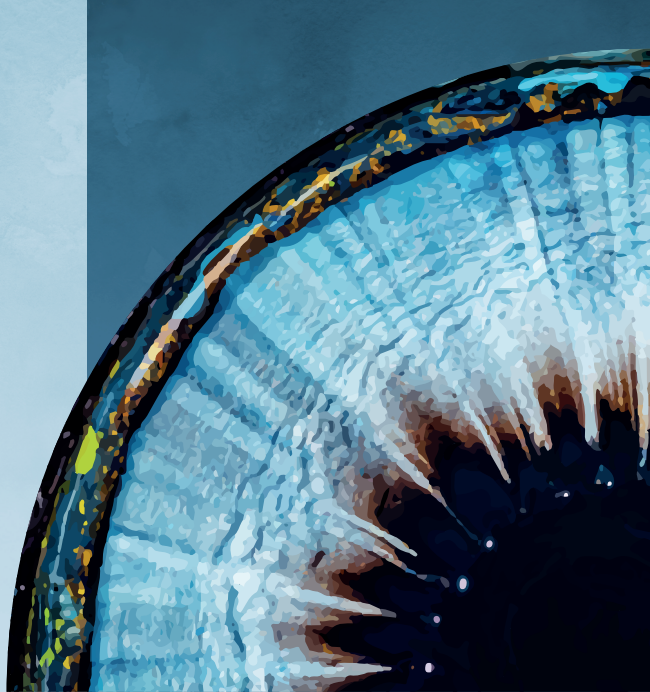
JOHN BOYNE

ÇİZGİLİ PİJAMALI ÇOCUK'UN YAZARINDAN

ELEMENTLER - 1

Su

Delî

John Boyne

1971 yılında İrlanda'nın Dublin kentinde dünyaya gelen John Boyne, Dublin Trinity Üniversitesi İngiliz Dili ve Edebiyatı bölümünden mezun oldu. Yazarın 2006 yılında yayımladığı ve Nazi toplama kamp-ları gerçeğini iki çocuğun gözünden anlattığı romanı *Çizgili Pijamalı Çocuk*, Miramax tarafından sinemaya uyarlanarak pek çok ödül aldı. Tüm dünyada milyonlarca satan kitap İrlanda listelerinde 80 hafta bir numarada kalarak büyük bir rekora imza attı ve *New York Times*'ın çok satanlar listesinin de zirvesine yükseldi. Yazarın yetişkinlere yöne-lik kitabı *Kalbin Görünmez Öfkeleri*, yirmi dile çevrilerek tüm dünya-da okurların büyük ilgisini topladı. Yazar son olarak *Su*, *Toprak*, *Ateş* ve *Hava*'dan oluşan "Elementler" dörtlmesiyle insan psikolojisinin karanlık yanlarını ele alıyor.

Delidolu Yayınları'ndan Çıkan Kitapları:

Romanovlar'ın Son Evi (roman)

Asker Doğmayanlar (roman)

Gökyüzüne Uzanan Merdiven (roman)

Artık Hiçbir Yer Ev Değil (roman)

Yankı Odası (roman)

Kalbin Görünmez Öfkeleri (roman)

Elementler 1 - Su (roman)

Mert Doğruer

11 Aralık 1989'da Bursa'da doğdu. Bursa Anadolu Lisesi'nin ardından bir vakıf üniversitesinin uluslararası ilişkiler bölümünden mezun oldu. On bir yıllık kitap çevirmenliğinde Philip K. Dick, Jim Thompson, Robert Louis Stevenson, Charlie Kaufman, Leonard Gardner, George Orwell, Ray Bradbury, Diana Gabaldon, Tim Marshall gibi yazarların eserlerini tercüme etti; sekiz yıldır editörlük de yapıyor.

ELEMENTLER 1 - SU

© 2024, Tudem Yayın Grubu
1476/1 Sok. No:10/51 Alsancak-Konak/İZMİR

metin hakları © 2023, John Boyne

İlk baskı 2023 yılında, İngiltere’de *The Elements-1: Water* adıyla Penguin Random House bünyesindeki Transworld Publishers’in bir alt markası olan Doubleday tarafından gerçekleştirilmiştir.

Bu kitabın telif hakları William Morris Endeavor Entertainment ile anlaşmalı olarak AnatoliaLit Telif Hakları Ajansı aracılığıyla alınmıştır.

YAZAR: John Boyne
TÜRKÇELEŞTİREN: Mert Doğruer
EDİTÖR: Ümit Mutlu
DÜZELTİ: Seza Özdemir
SON OKUMA: Öykü Özçinik
KAPAK TASARIMI: Helinsu Cengiz
GRAFİK UYGULAMA: Aşlı Kurt

BASKI VE CİLT: Ertem Basım Yayın Dağıtım San. Tic. Ltd. Şti.
Başkent Organize San. Bölgesi 22 Cad. No:6 Malıköy, Temelli/Ankara
Tel: 0312 640 16 23

Birinci Baskı: Kasım 2024 (2000 adet)

ISBN: 978-625-6084-09-4
Yayınevi sertifika no: 45041
Matbaa sertifika no: 48083

Tüm hakları saklıdır. Bu yayının hiçbir bölümü, yayıncının önceden yazılı izni olmaksızın tekrar üretilemez, bir erişim sisteminde tutulamaz, herhangi bir biçimde elektronik, mekanik, fotokopi, kayıt ya da diğer yollarla iletilemez, çoğaltılamaz.

DELİDOLU, Tudem Eğitim Hizmetleri San. Tic. AŞ'nin tescilli markasıdır.

delidolu.com.tr

JOHN BOYNE

ÇİZGİLİ PİJAMALI ÇOCUK'UN YAZARINDAN

ELEMENTLER - 1

Su

Deji

Michael Grimley'nin anısına ve Carmel'e

1

Adaya geldiğimde ilk iş ismimi değiştiriyorum.

Uzun süredir, yirmi sekiz senedir Vanessa Carvin'im, ama ondan önce, yirmi dört yıl boyunca Vanessa Hale idim. Doęuřtan gelen hakkımı talep etmek beni beklenmedik biçimde rahatlatıyor. Bazen bu hak benden çalınmış gibi hissetsem de aslında ben de suç ortağıydım.

Fakat birkaç dakika sonra tekrar değiştiriyor, bu kez *Willow* Hale yapıyorum. Willow benim ikinci adım ve burada birilerinin aradaki bağı kurma ihtimaline karşı, şimdi olduğum kadını bir zamanlar olduğum kadından ayırştırmak akıllıca geldi. Annemle babam sıradan, orta sınıf insanlardı –biri öğretmen, ötekisi tezgâhtar– ve kızlarına Bloomsbury grubu yazarlarını¹ veya resamlara ilham veren soluk tenli modelleri akla getiren Vanessa Willow ismini verdikleri için bazıları onları küstah bulurdu ama ben aslında ismimden memnun sayılırdım. O sıralar kendim hakkında bazı fikirlerim vardı herhâlde. Artık yok.

Sıradaki işim, saçlarımı kazımak. Sarı saçlarım kendimi bildim bileli omuz hizasında ama Dublin'den ayrılırken bir tıraş makinesi aldım, yarım saat şarj ettim; şimdi kafatasımda yavaşça gezdiriyorum, tutam tutam saçların lavaboya veya yere, ayaklarımın dibine düşüşünü seyrederken hem heyecanlanıyorum hem de bundan keyif alıyorum. Femenlięimin dalga dalga dökülen filizlerinin ortasında dururken, fazla dikkat çekmemek adına kendimi tamamen kel bırakmamaya karar

---

1 Aralarında Virginia Woolf, Vanessa Bell, John Maynard Keynes ve E.M. Forster gibi yazarların da bulunduğu, kadınların King's College, erkeklerinse Cambridge'den tanşarak oluşturduğu yazarlar grubu. [Ç.N.]

veriyorum, televizyon ekranlarımızda ilk görüldüğünde Tanrı'nın meleklerini andıran o meşhur şarkıcının² aksine benim başım kelliğe uygun da değil. Çalışkan köylü kadınlara, fiziksel şeylerden zevk almakla ilgilenemeyecek kadar meşgul kişilere özgü o kısacık kesime dönüyorum. Sarı saçlar yok artık, yerlerini içimde bunca zamandır iyi huylu bir kanser gibi gizlenmiş koyuca bir gri alıyor. Tekrar uzamaya başlayınca saçlarımın nasıl görüneceğini merak ederken, uzamamasını da umuyor sayılıırım. Doğrusu, erkeklerde yarattığı acımasız etkisini yitirseler daha çok işime gelir.

Kulübeyi geziyorum ve ihtiyaçlarıma uygun buluyorum. İnternette gördüğüm fotoğraflar kulübenin sadeliği hakkında yanıltılmıyormuş. Ön kapı, içinde mutfağı da bulunduran salona açılıyor. Veya... salonu da barındıran mutfak demeli belki. İçinde tek kişilik yatak bulunan tek bir yatak odası –çocuklar gibi uyumak ne kadar garip olacak– ve bir de duşu olmayan küçük bir banyo var. Musluğun etrafına sevimsiz, kauçuk bir eklenti bağlanmış sıkıca, onu oradan alıp lavabonun yanındaki dolabın üstüne koyuyorum. Taş zeminde yukarıdan damlamış ıslak bir nokta olmadığına göre çatı sağlam. Tüm bunların basitliği, bu düzenli yapı beni memnun ediyor. Alışık olduğum şeylerden o kadar uzak ki.

Kulübenin sahibi olan Peadar Dooley adlı adamla ilk konuştuğumda Wi-Fi'ı sormuştum, o da adadaki bir pubda olduğunu ama evlerin hâlâ pek azına internet bağlandığını, kendi kulübesinde de bulunmadığını söylemişti.

“Herhâlde istemezsin artık evi?” diye sormuştü üzgün bir sesle, çünkü burası çok fazla teklif alan bir kulübe değildi, özellikle de süresi belirsiz kiralama teklifleri söz konusuysa.

“Aksine,” demiştim. “Daha da cazip oldu şimdi.”

Musluğu açtığımda su başta kahverengi akıyor, sonra borularda boğazını temizleyip berraklaşıyor. Elim altına tutuyorum, şaşırtıcı derecede soğuk. Raftan bir bardak alıp dolduruyorum, suyu içiyorum. Böyle

2 İrlandalı müzisyen Sinéad O'Connor kastediliyor. [Ç.N.]

bir saflığı en son ne zaman tecrübe ettiğimi hatırlayamıyorum bile. Biraz daha içiyorum, içimde bir şeylerin canlandığını hissediyorum. *İnsan bu suyla sarhoş olabilir mi acaba?* diye düşünüyorum.

Odadan odaya gezerek lamba düğmelerini kontrol ediyorum ve adanın, geceleri benim bildiğim her yerden daha karanlık olacağı kesin olduğundan, hepsinin çalıştığını görünce rahatlıyorum. Duvar kâğıdı ağarmış, rengi atmış; duvarda her şeyden çok alışkanlık gereği duruyor gibi. Şöyle güzelce bir çeksem hiç şikâyet etmeden söküleceğini hayal ediyorum. Bir şey eksik ve biraz sonra içeride televizyon bulunmadığını fark ediyorum. Hayal kırıklığı yaşamıyorum ama. Böyle münzevi bir yaşam süreceksen hiçbir şeyin buna müdahil olmaması en iyisi. Dış dünyadan ve tüm saçmalıklarından kasten bihaber olmak ender bir ayrıcalık.

Ama radyo var, eski moda bir şey, anteni katlanıp indirilmiş. Radyoyu açıyorum fakat sadece cızırtı geliyor. Bakır anteni yukarı çekip ayar düğmesini çevirdikten kısa süre sonra RTÉ Radio 1'i dinlerken buluyorum kendimi; Joe Duffy, kadın dinleyicisiyle, yaşadığı son rezale hakkında röportaj yaparken takdire şayan bir sabır gösteriyor. Joe'nun programını yıllardır her gün dinlerim ama şimdi kapatıyorum. Son on iki aydır Brendan'la ikimiz burada birçok defa tartışma konusu olduk ve ben de mazoşist olduğumdan, bizi kınamak için programı arayan yabancıları takıntılı biçimde dinlemekten kendimi alamadım.

Ahlaki üstünlükleriyle vahşileşen insanlar, “Kadına gelince,” diyorlardı, “olayda baştan beri onun da parmağının bulunduğunu görmek için o yaratığa şöyle bir bakmanız yeter. Tencere yuvarlanmış, kapağını bulmuş.”

Ama bu merhametsiz yorumculara kulak asmayacağıma yemin ettim, o yüzden cihazın pillerini çıkarıp arka bahçenin farklı yerlerine gömüyorum ve bir daha bulamayayım diye mezarlarının üstünü de düzleştiriyorum.

Yemek. O sorun yaratacak. Adanın tek taksi şoförü, Mícheál Óg Ó'Ceallaigh isimli adam beni bavullarımla birlikte rıhtımdan kulübeye

kadar getirdi ve kalacağım yerden sadece yirmi dakikalık yürüyüş uzaklığında, publa kilisenin arasında “şahane bir dükkân” olduğunu söyledi. *Eski* pub, diye de ekledi, yeni pub değil. Neyse, yürümek hoşuma gidecek. Egzersizin insanın akıl sağlığına iyi geldiğini söylerler ve benim akıl sağlığım pek iyi değil. Şu an aç değilim ama olsaydım bile fark etmezdi; zira Bay Dooley'nin yakınlarında bir ajanı olmalı, çünkü masada taze ekmek, buzdolabında tereyağı, pastırma, yumurta, peynir, ön kapının yanında da yorgun bir yolcu gibi yığılmış ufak bir çuval dolusu patates var.

Bavulumu boşalttığımda, yanıma içi makyaj malzemeleriyle dolu küçük bir çanta da aldığımı görüp şaşırıyorum; o kadar dolu ki, gerçeği bir ömür boyu gizlemeye ant içme baskısıyla fermuarı gerilmiş. Bunu koyduğumu hatırlamıyorum. Belki de yıllarca tatillere ve Brendan'ın iş gezilerine çanta hazırladığım için bilinçsizce yapmışımdır. Çantanın içindekileri yatağa döküp göz gezdiriyorum. Burada binlerce avroluk sahtecilik olmalı; beyaz tüplere, cam şişelere, plastik kaplara koyulmuş gençlik vaatleri. Hepsini tekrar çantaya koyup çöpe atıyorum. Küçük kızım Rebecca bu israfı görseydi fenalık geçirirdi. Seneler önce, on dört yaşındayken çevre savaşıncısı gibi bir şey olmuştu ve son kullanma tarihleri gelmemiş şeyleri –tıpkı erkekler ve ilk eşleri gibi– çöpe attığım için sürekli paylıyordu beni. Neyse, burada gösterişsiz cildimle barışma niyetinde olduğum için bu artık mesele değil. Yüzümü sabunla yıkayıp sert havlularla kurulayacağım ve kendimi doğa güçlerine teslim edeceğim, ellerinden geleni artlarına koymasınlar.

Yanıma pek giysi almadım, o yüzden gardıroba asmam uzun sürmüyor. Birkaç kot pantolon. Birkaç tişört. İç çamaşırları. İki kalın yün kazak. (Atlantik soğuğuyla karşılaşacağımı tahmin etmiştim, uçurum kenarlarında televizyon reklamlarındaki aktrisler gibi yürüyüp denize uzun uzun bakarak varoluşumun yıkımı üstüne kafa yorma fikri de hoşuma gitmişti.) Ve yalnızca iki çift ayakkabı: ayaklarımdaki rahat spor ayakkabılar ve bunlardan çok da evla olmayan bir çift daha. Tırmanış botlarımı da getirmeliydim belki. Kendi kendimi mahkûm ettiğim sürgün boyunca anakaraya dönmeye hiç niyetim olmadığından, *burada bot satan mağaza var mıdır acaba?* diye düşünüyorum. Yoksa olanlarla idare

etmek zorunda kalacağım. İnsanlar hep öyle yaptılar. Birçoklarının hâlâ başka seçeneği yok zaten.

Ön kapı aralık, içeri bir kedi giriyor, bir an şaşkınlıkla duraksıyor, ön sağ patisi havada kalıyor. Bana sanki içeri izinsiz giren o değil de benmişim gibi öfkeyle bakıyor.

“Kira sözleşmem var,” diyorum, arsızlığım karşısında gözlerini kısıyor. “Görmek ister misin?”

Ben pek hayvansever biri değilimdir, haklarının ihlal edilmesine gücenip gitmesini umuyorum ama yok, kedi gönülsüzce miyavlayıp koltuğa gidiyor, üstüne sıçırıyor ve hemen uykuya dalıyor. Büyük kızım Emma çocukken köpek istemiş, Brendan ise alerjisi olduğunu iddia etmişti; inanmadığım bir diğer iddiası daha. İşin doğrusu, Brandon düzene kıymet verirdi ve evde herhangi bir hayvan bulunmasının kaos yaratacağı fikrindeydi. Her yerde oyuncaklar, sepetler, su kâseleri, karoların üstünde idrar... Ama şimdi pişmanım. Çocuklarımız yanımızda sadece kısa süreliğine kalıyor. Onlara istedikleri şeyleri vermemek kabalık sanki, özellikle de onları koşulsuz sevebilecek bir şey istemişlerse.

Eski kocamı düşünmek için kendime biraz izin veriyorum. *Eh, şimdi etrafta kaosla çevrili,* diyorum kendime. Bu ironi karşısında gülümsemeli miyim diye düşünsem de gülümseyemiyorum. Kâğıt üstünde henüz eski kocam bile değil. *Ben* o gözle bakıyorum sadece. Günün birinde bir avukatla konuşacak enerjiyi bulacağım kendimde ama şimdilik bana bir ömür yetecek kadar uğraştım bu hukuk sistemiyle. Hem, kimbilir... belki ölür Brendan, belki katledilir. Böylece hem zahmetten hem de masraftan kurtulurum.

Kulübede yapacak işim kalmadığında tekrar dışarı çıkıp etrafa bakıyorum. Güzel bir gün, soğuk da değil sıcak da, üstelik rüzgârdan eser yok. Etrafta birkaç ev daha var, her biri benimkinden biraz uzakta. Tarpolarına on on beş sığır ve koyun dağılmış en yakın komşumun çiftlik evi bir tepeye yapılmış, kapımdan belki on dakika yürüyüş mesafesinde. “Artık burada yaşıyorum,” diyorum yüksek sesle ama sesim kendi sesim gibi gelmiyor. Belki adanın akustiğiyle ilgilidir; su, toprak, ateş ve

havanın uyumsuz bir buluşma noktasındayım. Böyle bir yere gelmiş olduğuma inanmak güç.

Önceki saatlerde ani bir hevesle, geçen yıl bugün nerede olduğumu görmek için telefonumun ajandasına baktım. Brendan'la birlikte Papa Francis'in huzuruna çıktığımız sabahmış. İrlanda'nın Vatikan Büyükelçisi bizi Papa'yla tanıştırmış, Majesteleri'ne "bu adamın bütün ülke tanınan ve hayranlık duyulan Brendan Carvin olduğunu" söylemişti, Brendan'a kanat bahşedilmiş olsaydı o anda kanatlarını ardına kadar açıp bizi rengârenk dünyasının içine alırdı. "Bu da eşi," diye eklemişti büyükelçi, beni isminin zikredilmesine layık görmemişti, ben de Brown Thomas mağazasından bu buluşma için aldığım, dizlerimle bileklerimin arasına kadar inen siyah elbiseyle hafifçe reverans yapmıştım, yüzüm de herhâlde Papa'yı şehvani dürtülerden korumak adına bir peçenin ardındaydı.

Francis, Brendan'la birlikte tokalaştığımız ilk papa değildi –ondan önce iki papayla daha tokalaşmıştık– ama sonuncu olacağı kesin.

Kol saatime bakıyorum. Daha üç ama günün kalanını nasıl geçireceğimi bilemiyorum. Yanımda birkaç kitap getirdim, çoğu klasik, ama şu an okuyasım yok. Dükkâna gideceğim galiba. Keşfe çıkacağım. İştahımın gelmesini bekleyip pubda neler bulabileceğime bakacağım, menüleri varsa tabii. Belki sarhoş olup masaya çıkar, dans ederim. Daha ilk gecemde adanın iki pubından birine giriş yasağına çarptırılmam epey bir olay olurdu.

Telefonum geliyor aklıma, içeri dönüp el çantamdan alıyorum, ekrana dokunup cihazı canlandırıyorum ve ne hikmetse telefonun beş çubunun beşi de dolu. Yani Wi-Fi yok ama çekim gücü epey iyi. Mesajlaşma uygulamasını açıp Rebecca'nın ismine geliyorum, bir haftadan uzun süre önce yaptığımız son konuşmamızı tekrar okuyorum ve ekranın tepesine şöyle bir bakıyorum: Uygulama, Rebecca'nın mahremiyetine hiç önem vermeden onun çevrimiçi olduğunu söylüyor bana.

Geldim, diye yazıyorum. *Adadayım*. Ardından, buna inanmak için hiçbir sebebim olmasa da şöyle ekliyorum: *Gelsen seversin*.

Mesajı gönderiyorum ve yanında gri bir tikin belirişini seyrediyorum

rum, sonra bir tik daha. Biraz sonra maviye dönüyorlar. Rebecca mesajı görüyor. Kızımın ne yaptığını bildiğim ender anlardan biri.

İsminin altında, *yazıyor...* ibaresi beliriyor.

Cevap yazıyor.

Ama sonra ibare yok oluyor.

Fikir değiştirmiş.

Profilindeki resim de yok oluyor. Biliyorum bunun anlamını. Engelledi beni. En azından şimdilik. Epey düzenli aralıklarla yapar bunu, onunla iletişime geçmemden hemen sonra hele sıkça yapar ama ertesi gün uyandığımdayken onun resminin geri geldiğini hep görürüm.

Telefonu masaya koyuyorum. Köye gitmeden önce yapmam gereken tek bir şey kaldı, o da bavulmdan Emma ve Rebecca'yla üçümüzün fotoğrafını alıp masaya, kanepeden görülecek bir yere koymak. Yıllar evvel, Emma on, Rebecca da sekiz yaşındayken çekilmişti. Brendan yok elbette. Olsaydı yakardım fotoğrafı. Ama bir bakıma da var, çünkü objektifin ardındaki kişi o olmalı. Onun görünmez varlığından ötürü çerçeveyi yere atıp kırmayı, fotoğrafı parça pinçik etmeyi düşünüyorum ama bunu yaparsam elimde kızlarımın hiçbir fotoğrafı kalmayacak. Gerçi Rebecca'nın yarın sabah fotoğrafını tekrar göstereceği kesin, fakat *Emma'nın* bu hayatta bir daha hiçbir fotoğrafını bulamayacağım. Anne-likteki hatalarım sağ olsun.

“Sen ne düşünüyorsun?” diye soruyorum kediye, o da biraz önceki korkusuzluğunu gözden geçirir gibi tembel gözlerinden birini açıyor, koltuktan aşağı hopluyor ve kapıdan dışarı çıkıyor. Ben de hemen peşinden gidiyorum.

JOHN BOYNE

ELEMENTLER - 1

Su

Elementler –su, toprak, ateş, hava– bizim en büyük dostlarımızdır. Canlandırırılar bizi. Beslerler, ısıtırlar, hayat verirler. Fakat her fırsatta, öldürmeyi de planlarlar.

Vanessa Carvin, travmatik geçmişinden kaçıp özüne dönmeye, Willow Hale olmaya karar verince İrlanda açıklarında ufacık bir adaya sığınıyor. Bu isteğinde haksız da değil üstelik, çünkü eski kocasının yaptığı insanlıkdışı şeyler onu da bataklığa çekiyor.

Ama şimdi adada, kendisinden başka hiçbir şey yok; ne internet, ne televizyon ne de radyo... Sadece kendisi ve elbette, birbirinden tuhaf ve özel hikâyeleriyle ada sakinleri var.

Dört temel elementin yaşam ve ölümlerle en hızlı neşir olanı *Su*, John Boyne'un iç içe geçmiş kaderler üstünden birbirinden çok farklı insanları irdelediği ve herkes için yeni anlamlar türettiği "Elementler" serisinin ilk halkası.

Türkçeleştiren: Mert Doğruer

delidolu.com.tr

   delidolukitap
Delidolu Yayınları

ISBN: 978-625-6084-09-4

9 786256 084094